

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ:**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΟΥ ΚΥΡΩΘΗΚΕ ΜΕ ΤΟΝ Ν. 3003/2002 (Α' 75)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

Το σχέδιο νόμου αναρτήθηκε σε Δημόσια Διαβούλευση στις 20 Οκτωβρίου 2010 με τίτλο «Προσαρμογή των διατάξεων του εσωτερικού δικαίου προς τις διατάξεις του Καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου που κυρώθηκε με τον ν. 3003/2002 (ΦΕΚ Α' 75)»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

20 Οκτωβρίου 2010

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

27 Οκτωβρίου 2010

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ:**ΣΥΝΟΛΙΚΑ:**

4

ΑΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ:

Άρθρο 1: 1 σχόλιο
Άρθρο 2: 1 σχόλιο
Άρθρο 3: 0 σχόλια
Άρθρο 4: 0 σχόλια
Άρθρο 5: 0 σχόλια
Άρθρο 6: 0 σχόλια

Άρθρο 7: 0 σχόλια
Άρθρο 8: 1 σχόλιο
Άρθρο 9: 0 σχόλια
Άρθρο 10: 0 σχόλια
Άρθρο 11: 0 σχόλια
Άρθρο 12: 0 σχόλια
Άρθρο 13: 0 σχόλια
Άρθρο 14: 0 σχόλια
Άρθρο 15: 0 σχόλια
Άρθρο 16: 1 σχόλιο
Άρθρο 17: 0 σχόλια
Άρθρο 18: 0 σχόλια
Άρθρο 19: 0 σχόλια
Άρθρο 20: 0 σχόλια
Άρθρο 21: 0 σχόλια
Άρθρο 22: 0 σχόλια
Άρθρο 23: 0 σχόλια
Άρθρο 24: 0 σχόλια
Άρθρο 25: 0 σχόλια
Άρθρο 26: 0 σχόλια
Άρθρο 27: 0 σχόλια
Άρθρο 28: 0 σχόλια
Άρθρο 29: 0 σχόλια
Άρθρο 30: 0 σχόλια
Άρθρο 31: 0 σχόλια
Άρθρο 32: 0 σχόλια

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ:

Το σχέδιο νόμου, ως ειδικό, δεν έτυχε πολλών σχολίων κατά την δημόσια διαβούλευση. Πάντως, τα αναρτηθέντα σχόλια επικέντρωσαν το ενδιαφέρον τους αφενός στην απόλυτη ή σχετική μορφή οικουμενικής δικαιοδοσίας των ελληνικών δικαστηρίων για τα εγκλήματα που προβλέπει το σχέδιο νόμου, και που είναι βέβαια τα ίδια που προβλέπει και το Καταστατικό του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, αφετέρου στην δωσιδικία των προσώπων που υπάγονται σε αυτό. Υπεβλήθησαν όμως παρατηρήσεις από φορείς, όπως η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Υπουργείο Εξωτερικών και το Υπουργείο Άμυνας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ

ΑΡΘΡΟ 1

ΣΧΟΛΙΑ:

Στα άρθρα 68, 119, 149, 150, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα (Ν. 2287/1995) τυποποιείται μια σειρά εγκλημάτων με δράστη στρατιωτικό, η αντικειμενική υπόσταση των οποίων επικαλύπτεται από τις διατάξεις του νέου νομοθετήματος, με διαφορετικά, όμως, προβλεπόμενα πλαίσια ποινής από τα αντίστοιχα τώρα θεσπιζόμενα. Δεδομένου ότι στο νομοθέτημα δεν ρυθμίζεται η τύχη των διατάξεων αυτών του ΣΠΚ, η συνύπαρξή τους με τις υπό θέσπιση διατάξεις θα δημιουργήσει ερμηνευτικά προβλήματα στην περίπτωση που ο δράστης έχει τη στρατιωτική ιδιότητα, αναφορικά με το αν υπάγεται στη δικαιοδοσία των στρατιωτικών ποινικών δικαστηρίων ή σ' αυτή του τριμελούς Εφετείου, αλλά και αναφορικά με το εφαρμοστέο από το δικαστήριο πλαίσιο ποινής. Επιπλέον, είναι πιθανό ο στρατιωτικός δράστης να υποστεί τη σε βάρος του ταυτόχρονη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας ουσιαστικά για την ίδια πράξη, τόσο από τη στρατιωτική δικαιοσύνη για τις παραπάνω διατάξεις του ΣΠΚ, όσο και από την κοινή δικαιοσύνη για τις διατάξεις του νέου νομοθετήματος. Έτσι, λόγω της εκκρεμοδικίας η μία διαδικασία θα παραλύει την άλλη, ενδεχόμενα, δε, παραβιάζεται η αρχή *ne bis in idem*.

ΑΡΘΡΟ 2**ΣΧΟΛΙΑ:**

Με το υπόψη άρθρο φαίνεται να υιοθετείται η λεγόμενη «απόλυτη» μορφή οικουμενικής δικαιοδοσίας (absolute universality), δηλαδή η δυνατότητα δίωξης και τιμώρησης προσώπων για οποιοδήποτε από τα εγκλήματα του νομοσχεδίου που τελέστηκε οπουδήποτε στον κόσμο σε βάρος οποιουδήποτε προσώπου, χωρίς να απαιτείται η ύπαρξη κάποιας μορφής συνδέσμου (link) με το forum. Πρόκειται, εκτιμώ, για συναφή ρύθμιση με την αντίστοιχη της προϊσχύσασας βελγικής νομοθεσίας, η οποία είχε ως αποτέλεσμα να κατακλυσθούν οι βελγικές δικαστικές αρχές από πλήθος μηνύσεων σε βάρος εκατοντάδων προσώπων, αρκετά από τα οποία ήταν εν ενεργεία αρχηγοί κρατών, πρωθυπουργοί ή υπουργοί, γεγονός που, πέρα από τις σοβαρές διπλωματικές περιπλοκές και τον κίνδυνο διατάραξης των διεθνών σχέσεων της χώρας, δημιούργησε κλίμα δυσφορίας και αναξιοπιστίας ως προς την ανάγκη δίωξης και καταστολής των διεθνών εγκλημάτων. Έτσι, με αφορμή την κύρωση του Καταστατικού του ΔΠΔ, η σχετική νομοθεσία τροποποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2003, κατά τρόπο ώστε η δικαιοδοσία των βελγικών δικαστικών αρχών να μπορεί να ασκηθεί μόνο στην περίπτωση ύπαρξης «συνδέσμου» αρμοδιότητας, όπως λ.χ. η κατοικία ή διαμονή του υπόπτου σε βελγικό έδαφος. Περαιτέρω και η γερμανική νομοθεσία του 2002 καθιερώνει μεν κατ'αρχήν την οικουμενική δικαιοδοσία, παρέχει όμως τη δυνατότητα στον αρμόδιο εισαγγελέα ν'απέχει από την εκδήλωση ενεργειών σε περίπτωση που ο ύποπτος δεν βρίσκεται στο γερμανικό έδαφος ούτε πιθανολογείται η άφιξή του σ'αυτό. Μόλις δε πριν από λίγους μήνες, τροποποιήθηκε επί το αυστηρότερο και η ισπανική νομοθεσία που περιείχε αντίστοιχες διατάξεις, λόγω της αντιμετώπισης παρόμοιων περιπλοκών σε δικαιοδοτικό και διπλωματικό επίπεδο.

Σε περίπτωση που η διάταξη παραμένει ως έχει, η Ελλάδα ενδέχεται να καταστεί κύριος στόχος του λεγόμενου «forum shopping», δηλαδή της διεθνούς αναζήτησης εκ μέρους των εκάστοτε ενδιαφερομένων, χωρών που η νομοθεσία τους επιτρέπει την εξέταση μηνύσεων που υπό άλλες συνθήκες θα απορρίπτοντο ελλείψει δικαιοδοσίας, με ορατό ενδεχόμενο εμφάνισης προβλημάτων αναλόγων με αυτά που αντιμετώπισε το Βέλγιο και η Ισπανία.

ΑΡΘΡΟ 8**ΣΧΟΛΙΑ:**

Οι ποινές που επιβάλλονται οφείλουν να είναι ανάλογες της ζημίας που υπέστη το θύμα. Κατά συνέπεια η ποινή για βιασμό ή κακοποίηση είναι μικρή.

ΑΡΘΡΟ 16**ΣΧΟΛΙΑ:**

Εφόσον ο δράστης των πράξεων του παρόντος νόμου είναι στρατιωτικός, θεωρώ ότι είναι ορθότερο να υπάγεται στη δικαιοδοσία των στρατιωτικών ποινικών δικαστηρίων. Άλλωστε και η συλλογή των αποδείξεων και η διενέργεια των ανακριτικών πράξεων σε αυτές τις περιπτώσεις διενεργείται ευχερέστερα από τις στρατιωτικές αρχές.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τα άνω σχόλια της διαβούλευσης αλλά και τα υπομνήματα των άνω φορέων, επανεξέτασε τη διάταξη του άρθρου 2 του σχεδίου νόμου, επιλέγοντας όχι την λεγόμενη «απόλυτη» μορφή οικουμενικής δικαιοδοσίας, δηλαδή της δυνατότητας δίωξης και τιμώρησης για οποιοδήποτε έγκλημα που τελέστηκε από οποιοδήποτε πρόσωπο οπουδήποτε στον κόσμο, ανεξάρτητα δηλαδή από τους νόμους του τόπου τέλεσης, αλλά τη «σχετική» *οικουμενική δικαιοδοσία*, ώστε πάντα να απαιτείται η *ύπαρξη ενός συνδέσμου (link) με το forum*, προκειμένου αυτό να ασκήσει τη δικαιοδοσία του. Ορίζεται δε, ότι οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς, για όλες τις πράξεις των άρθρων 7 έως 15, αν αυτές τελέστηκαν στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας ή, ανεξάρτητα από τον τόπο τέλεσης, αν στρέφονται με οποιοδήποτε τρόπο κατά του ελληνικού κράτους ή έλληνα πολίτη. Με τον τρόπο αυτό, αφενός μεν οριοθετείται σε πλαίσια [: που αντιστοιχούν στους άνω συνδέσμους] η δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστικών αρχών, αφετέρου αποτρέπεται ο κίνδυνος κατακλυσμού των δικαστικών αρχών της χώρας μας με πλήθος μηνύσεων, από πρόσωπα κατοικούντα απανταχού της γης και τα οποία στρέφονται εναντίον άλλων προσώπων που δεν έχουν απολύτως καμιά σχέση με τη χώρα μας, αποφευγομένου δηλαδή του ενδεχομένου να καταστεί η χώρα μας στόχος του λεγόμενου «forum shopping».